

บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง "ทัศนคติของวุฒิสมาชิกสายทหารที่มีต่อพรรคการเมืองไทย" นี้ มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาถึงทัศนคติของทหาร ซึ่งถือว่าเป็นชนชั้นนำทางการเมือง ส่วนใหญ่ จะเป็นผู้ที่คุมกำลังทหารมีศักยภาพทางการเมืองว่า มีทัศนคติเป็นอย่างไรต่อระบบพรรคการเมืองของไทย เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงพรรคการเมืองให้เป็นพรรคการเมือง ตามความหมายที่แท้จริงของพรรคการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ได้รับการสนับสนุนจากประชาชน จนกระทั่งมีอำนาจทางการเมืองอย่างแท้จริง การศึกษาครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานใช้การคำนวณด้วยอัตราร้อยละ ทดสอบค่าไคสแควร์ และระดับนัยสำคัญของความแตกต่างของข้อมูลในทางสถิติ เพื่อความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ การนำเสนอข้อมูล และการวิเคราะห์อยู่ในรูปตารางประกอบคำอธิบาย

ความสัมพันธ์ระหว่างทหารกับพรรคการเมืองไทย

จากประวัติศาสตร์ของการเมืองไทยที่ผ่านมา ทำให้เราทราบว่ากลุ่มของนายทหารที่คุมกำลังจะต้องได้รับการแต่งตั้งให้เป็นวุฒิสมาชิกทุกครั้งที่มีการปกครองในระบบรัฐสภา หรือแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ หรือแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน และส่วนใหญ่กลุ่มนายทหารเหล่านี้จะเป็นผู้ที่มีบทบาทในทางการเมือง โดยเฉพาะในช่วงที่ตนมีอำนาจอยู่ตลอดเวลาในฐานะของตัวแทนของสถาบันทหาร

สาเหตุของการที่สถาบันทหารเข้าแทรกแซงในระบบการเมืองไทย โดยทั่วไป แล้วเนื่องมาจากปัจจัยต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. สถาบันทหารมีลักษณะได้เปรียบสถาบันทางการเมืองในระบบการเมืองไทย เนื่องจากเป็นองค์กรที่มีการจัดตั้งที่ดีที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับองค์กรอื่น ๆ ในสังคม ความเหนือกว่าในด้านการจัดองค์กรนี้เอง เป็นปัจจัยสำคัญทำให้คณะทหารสามารถเข้ามามีบทบาททางการเมืองสูง นอกจากนี้สถาบันทหารไทยยังเข้าไปมีบทบาททางการเมืองอย่างต่อเนื่องมากกว่าสถาบันทางการเมืองอื่น (พรรคการเมือง) เห็นได้จากการทำรัฐประหารของทหารในอดีตที่ผ่านมา บางครั้งเป็นการทำรัฐประหาร เพื่อล้มล้างรัฐบาลที่สมาชิกวุฒิสภามาจากการเลือกตั้งมีส่วนจัดตั้งขึ้น หรือมีส่วนควบคุมการทำงานของรัฐบาล เช่น การรัฐประหาร พ.ศ. 2501 ของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ และประกาศยกเลิกรัฐธรรมนูญ เลิกพรรคการเมือง เป็นเวลาถึง 11 ปี ทำให้สถาบันพรรคการเมืองขาดวิวัฒนาการอย่างต่อเนื่อง

2. สถาบันทางการเมืองของไทยในรูปพรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์หรือรัฐสภาล้วนแต่อ่อนแอ ไม่สามารถเป็นสถาบันหลักในทางการเมืองได้ พรรคการเมืองไทยเท่าที่ผ่านมาเป็นพรรคการเมืองที่ขาดอุดมการณ์ มุ่งสนับสนุนตัวบุคคล เพื่อหวังผลประโยชน์ทางการเมือง สมาชิกของพรรคการเมืองขาดระเบียบวินัย การปฏิบัติงานของรัฐบาลพลเรือนที่มาจากพรรคการเมืองประสบความล้มเหลว เช่น ช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นช่วงระยะเวลาของการปกครองโดยรัฐบาลพลเรือน โดยผู้นำพลเรือนผลัดเปลี่ยนกันขึ้นมาเป็นนายกรัฐมนตรีถึง 5 คน ในระยะเพียง 3 ปี (1 สิงหาคม 2487-8 พฤศจิกายน 2490) คือนายควง อภัยวงศ์ นายทวี บุญยเกษตร ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช นายปรีดี พนมยงค์ และพลเรือตรีถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ มีคณะรัฐบาลถึง 8 คณะ ผลัดเปลี่ยนกันขึ้นมา มีอำนาจตามวิถีทางรัฐสภา และได้ประกาศใช้กฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2489 ซึ่งสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้มีการแยกข้าราชการประจำออกจากข้าราชการการเมือง ซึ่งคณะทหารถือว่าถูกทำลายฐานอำนาจทางการเมือง จึงทำการรัฐประหาร โดยการนำของ พล.ท.ผิน ชุณหะวัณ น.อ.กาจ กาจสงคราม และ พ.อ.เผ่า ศรียานนท์

ช่วงระยะเวลาการปกครองประเทศโดยรัฐบาลพลเรือนอีกช่วงหนึ่งคือ ช่วงหลังจากเกิดเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 ขับไล่จอมพลถนอม กิตติขจร ออกนอกประเทศไปแล้ว จัดให้มีการเลือกตั้งและได้เลือก ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช เป็นนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2518 ประสบกับปัญหาจนต้องลาออกเมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2518 และได้เลือก ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2518 รัฐบาล ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ประสบกับปัญหาขาดเสถียรภาพ จึงตัดสินใจยุบสภา เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2519 จัดให้มีการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 14 เมษายน 2519 ผลการเลือกตั้งพรรคประชาธิปัตย์ได้เสียงข้างมากจัดตั้งรัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช ได้รับเลือกตั้งให้เป็นนายกรัฐมนตรีอีก แต่ก็ต้องประสบกับปัญหาความแตกแยกในพรรคประชาธิปัตย์ และไม่สามารถแก้ไขสถานการณ์ความวุ่นวายที่เกิดขึ้นในบ้านเมืองได้ จนถึงขั้นที่ ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช ต้องลาออกอีกครั้ง แม้จะได้รับเลือกให้เป็นนายกรัฐมนตรีอีกในเวลาต่อมา แต่ก็ไม่สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ จึงถูกคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินยึดอำนาจ เมื่อวันที่ 16 ตุลาคม 2519 โดยพลเรือเอก สงัด ชลออยู่ เป็นหัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน นับแต่นั้นเป็นต้นมา ระบบการเมืองไทยก็ถูกรวบงำโดยคณะทหารตลอดมา

จากการศึกษาวิจัยเอกสารที่ผ่านมา จะเห็นว่าสถาบันทหารได้มีการพัฒนารูปแบบของการเข้าแทรกแซงทางการเมืองออกเป็น 3 ชั้น คือ

ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองโดยคณะราษฎร จนถึงเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 ลักษณะการแทรกแซงทางการเมืองของคณะทหารเมื่อมีปัญหาทางการเมืองจะใช้วิธีปฏิบัติ รัฐประหาร ยึดอำนาจ

หลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 จนถึงปลายสมัยของพลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ เป็นนายกรัฐมนตรี การแทรกแซงของทหารมีน้อยมากและไม่เป็นระบบ

จากปลายสมัยของพลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ เป็นนายกรัฐมนตรีจนถึงปัจจุบัน ทหารจะเป็นผู้คอยชี้แนะ ให้รัฐบาลปฏิบัติตามความประสงค์ของทหาร อย่างมีระบบ มีทฤษฎี เนื่องจากในช่วงระยะเวลาดังกล่าวนี้สถาบันทหารมีบทบาทและอำนาจทางการเมืองสูงกว่า

สถาบันทางการเมืองอื่น ๆ ประกอบกับสถาบันทางการเมืองอื่น ๆ เช่น พรรคการเมือง ยังไม่พัฒนาเท่าที่ควร มีปัญหาเกี่ยวกับอุดมการณ์ของพรรคการเมือง พรรคการเมืองแย่งชิงผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน นักการเมืองขาดอุดมการณ์ ไม่มีวินัย ขาดความรู้ความสามารถ ในการเป็นนักการเมืองที่ดี จนเป็นเหตุให้ต้องมีการปรับปรุงคณะกรรมการบ้อย ๆ ในสมัยของพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี บางครั้งการแย่งชิงตำแหน่งทางการเมืองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อไม่สามารถตกลงกันได้ก็เป็นเหตุแห่งการนำไปสู่การยุบสภาให้มีการเลือกตั้งทั่วไป และเมื่อมีการเลือกตั้งแล้ว ก็ยังไม่ทำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรบางส่วนมีอุดมการณ์และวินัยดีขึ้น โดยเห็นได้จากการที่สมาชิกพรรคฝ่ายค้านจำนวนหนึ่งในรัฐสภาปัจจุบันยอมถอนชื่อออกจากญัตติที่เสนอขอเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจคณะรัฐมนตรีทั้งคณะ เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2530 จนทำให้มีเสียงสนับสนุนไม่เพียงพอ ไม่สามารถเปิดอภิปรายได้ดังเป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้ว นอกจากนี้การเสนอขอถอนชื่อจากการสนับสนุนญัตติเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจคณะรัฐมนตรีทั้งคณะดังกล่าว ยังได้รับเสียงสนับสนุนให้ถอนชื่อจากญัตติดังกล่าวด้วยคะแนนเสียง 189 ต่อ 66 การอนุมัติให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคฝ่ายค้านถอนชื่อจากญัตติดังกล่าวได้ สะท้อนให้เห็นว่าสภาผู้แทนราษฎรไม่มีความเป็นตัวของตัวเองในการทำหน้าที่ควบคุมการบริหารงานของรัฐบาล และพรรคการเมืองพร้อมที่จะทำทุกอย่าง เพื่อให้ตัวเองมีโอกาสได้ร่วมอยู่ในคณะรัฐบาล จากเหตุการณ์ครั้งนี้ทำให้ภาพพจน์ของสภาผู้แทนราษฎรตกต่ำมากกว่าที่เป็นอยู่ลงไปอีก

ทัศนคติทางการเมืองของวุฒิสมาชิกสายทหารต่อพรรคการเมืองไทย

"ทัศนคติเป็นความรู้สึกนึกคิด และแนวทางปฏิบัติของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้า อันได้แก่บุคคล สิ่งของและสถานการณ์รอบด้าน ความรู้สึกนึกคิดเหล่านี้เกิดจากการที่บุคคลได้มีโอกาสเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ จากสังคมและสภาพแวดล้อม แล้วรับเอาผลจากการเรียนรู้ดังกล่าวมาเป็นมาตรฐานในการกำหนดแนวทางพิจารณาสิ่งต่าง ๆ ซึ่งก็คือการมีทัศนคติต่อสิ่งต่าง ๆ นั้นเอง ทัศนคติของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งอาจแตกต่างกันไปตามประสบการณ์และการเรียนรู้ที่แต่ละบุคคลได้รับ ซึ่งจะทำให้พฤติกรรมที่มีต่อสิ่งนั้นแตกต่างกันไปด้วย"

ในกรณีที่จะศึกษาทัศนคติของวุฒิสมาชิกสายทหารที่มีต่อพรรคการเมือง จะเป็นการศึกษาว่าวุฒิสมาชิกสายทหาร มีความรู้สึกนึกคิดต่อพรรคการเมืองไทยและมองเห็นว่าพรรคการเมืองไทยมีโครงสร้างและปฏิบัติหน้าที่เป็นอย่างไร ความรู้สึกหรือการมองนี้จะมาจากความรู้ในเชิงประเมินค่าของวุฒิสมาชิกสายทหารที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ การมีประสบการณ์ที่วุฒิสมาชิกสายทหาร เคยได้รับจากการที่ได้เคยติดต่อสัมพันธ์กับบรรดาพรรคการเมืองต่าง ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม ทางตรง ได้แก่ การมีปฏิสัมพันธ์กับพรรคการเมืองในทางรัฐสภาโดยตรงในเรื่องต่าง ๆ ส่วนทางอ้อม ได้แก่ วุฒิสมาชิกสายทหารและคนได้รับฟังความคิดเห็นจากประชาชน สื่อมวลชนกลุ่มต่าง ๆ ทั้งพฤติกรรมของพรรคการเมืองที่แสดงออกมา หรือการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับพรรคการเมืองในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งประสบการณ์ของวุฒิสมาชิกสายทหารแต่ละคนจากการที่ได้มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับพรรคการเมือง ถ้าวุฒิสมาชิกสายทหารมีความเชื่อว่า พรรคการเมืองได้แสดงบทบาทอย่างถูกต้องและเหมาะสมแล้ว เขาก็จะรู้สึกชอบใจและพอใจ ความรู้สึกดังกล่าวจะทำให้มีพฤติกรรมกรรมเป็นไปตามความรู้สึกดี คือ การสนับสนุนพรรคการเมือง แต่ถ้าวุฒิสมาชิกสายทหารรู้สึกตรงข้าม พฤติกรรมของวุฒิสมาชิกสายทหารก็จะเป็นไปในลักษณะต่อต้านพรรคการเมืองเหล่านั้น เป็นต้น และเมื่อได้ทำการศึกษาวิจัย ถึงทัศนคติทางการเมืองของวุฒิสมาชิกสายทหารที่มีต่อพรรคการเมืองไทย จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ผลจากการศึกษาวิจัยทัศนคติทางการเมืองของวุฒิสมาชิกสายทหารที่มีต่อพรรคการเมืองในประเด็นและสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดทัศนคติที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่น่าสนใจดังต่อไปนี้

1. การศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร กับการไม่ได้ศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ก่อให้เกิดความแตกต่างกันของทัศนคติในประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1.1 วุฒิสมาชิกสายทหารที่ไม่เคยศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรมีทัศนคติที่สนับสนุนให้ทหารเข้าแทรกแซงทางการเมือง เมื่อมีผลกระทบต่อเสถียรภาพของรัฐบาล ส่วนผู้ที่เคยศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร มีทัศนคติไม่สนับสนุนให้ทหารเข้าแทรกแซงในกรณีดังกล่าว

1.2 วุฒิสมาชิกสายทหารที่ไม่เคยศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร มีทัศนคติไม่ยอมรับในบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพราะเห็นว่าเป็นผู้ขาดคุณธรรม การศึกษา และประสบการณ์ทางการเมือง ไม่สนับสนุนให้พรรคการเมืองแสดง

บทบาททางการเมืองอย่างเต็มที่โดยลำพัง มากกว่าวุฒิสมาชิกที่เคยศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

1.3 วุฒิสมาชิกสายทหารที่ไม่เคยศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร มีทัศนคติเห็นว่า พรรคการเมืองไทยปราศจากพื้นฐานการสนับสนุนจากประชาชนมากกว่าวุฒิสมาชิกสายทหารที่เคยศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างวุฒิสมาชิกที่เคยศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรกับผู้ที่ไม่เคยศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร Lawrence H. Ross กล่าวถึงทัศนคติและพฤติกรรมของบุคคลว่า "เป็นผลมาจากการที่คนเราได้ผ่านกระบวนการอบรมกล่อมเกล่า (socialization) ซึ่งหมายถึง การที่บุคคลมีโอกาสเรียนรู้จากสังคมและสภาพแวดล้อมแล้วรับเอาผลจากการเรียนรู้ดังกล่าวมาเป็นเครื่องกำหนดแนวทางในการพิจารณาสิ่งต่าง ๆ นั้นเอง บุคคลแม้จะอยู่ในสังคมเดียวกันก็มีทัศนคติต่างกันได้ เพราะมีโอกาสในการเรียนรู้ต่างกัน ซึ่งทำให้พฤติกรรมต่างกันไปด้วย"¹

น่าจะกล่าวได้ว่าการศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรนั้นทำให้ผู้ที่ได้เคยศึกษาในสถาบันดังกล่าวมีทัศนคติเป็นไปในทางที่เป็นผลดีต่อระบบการเมืองการปกครองมากกว่าผู้ที่ไม่เคยศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

2. จำนวนครั้งของการดำรงตำแหน่งวุฒิสมาชิก มีผลต่อทัศนคติของวุฒิสมาชิก คือ

2.1 ผู้ที่เป็นวุฒิสมาชิกเพียง 1 ครั้ง จะมีทัศนคติไม่ยอมรับในบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพราะเห็นว่าเป็นผู้ที่ขาดอุดมการณ์ การศึกษา และประสบการณ์ทางการเมือง ไม่สนับสนุนให้นักการเมืองแสดงบทบาททางการเมืองอย่างเต็มที่โดยลำพังมากกว่าผู้ที่ดำรงตำแหน่งวุฒิสมาชิกมากกว่า 1 ครั้ง

¹Lawrence H. Ross, "Perspective on the Social Order," A Reading in Sociology (New York : McGraw-Hill Book Company, 1969), p. 176.

จากที่ได้กล่าวมาแล้วในเบื้องต้นว่า ทศนคติเป็นความรู้สึกรู้จักคิดและแนวทางปฏิบัติของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้า อันได้แก่บุคคล สิ่งของ และสถานการณ์รอบด้าน ความรู้สึกนึกคิดเหล่านี้เกิดจากการที่บุคคลได้มีโอกาสเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ จากสังคมและสภาพแวดล้อม แล้วรับเอาผลจากการเรียนรู้ดังกล่าว มาเป็นมาตรฐานให้การกำหนดแนวทางพิจารณาสิ่งต่าง ๆ ซึ่งก็คือการมีทศนคติต่อสิ่งต่าง ๆ นั้นเอง แสดงให้เห็นว่าเมื่อวุฒิสมาชิกสายทหารได้มีการติดต่อสัมพันธ์กันในทางรัฐสภา มีความสัมพันธ์ส่วนตัว มีการประชุมร่วมกัน ได้รับฟังความคิดเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้ว เกิดความรู้สึกนึกคิดที่ตีสั้นต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรว่ายังเป็นผู้ที่มีอุดมการณ์ การศึกษา และมีประสบการณ์ทางการเมืองพอที่จะยอมรับได้บ้างไม่ถึงกับไม่มีสิ่งเหล่านี้เสียเลย จึงทำให้มีทศนคติไปในทิศทางดังกล่าว

3. ส่วนราชการที่สังกัดของวุฒิสมาชิกสายทหารไม่มีความแตกต่างในด้านทิศทางของทศนคติ แต่เป็นความแตกต่างในด้านปริมาณว่าสังกัดกองทัพใด มีทศนคติในประเด็นใดมากกว่ากัน กล่าวคือ

3.1 ทศนคติต่อพรรคการเมืองว่าขาดพื้นฐานการสนับสนุนจากประชาชน ในประเด็นนี้ วุฒิสมาชิกที่สังกัดกองทัพบก มีทศนคติเห็นด้วยมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ผู้ที่สังกัดกองทัพเรือ และกองทัพอากาศตามลำดับ

3.2 ทศนคติต่อการใช้เงินในการซื้อเสียงในการเลือกตั้ง วุฒิสมาชิกที่สังกัดกองทัพอากาศมีทศนคติเห็นว่ามีการใช้เงินกันมากในการเลือกตั้งมากที่สุด รองลงมาได้แก่ผู้ที่สังกัดกองทัพบกและกองทัพเรือตามลำดับ

สถานการณ์ที่ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ สถานภาพการรับราชการระหว่างผู้ที่อยู่นอกประจำการกับผู้ที่อยู่ในประจำการ และ สถานภาพการดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการกฤษฎีกากับระหว่างผู้ที่ดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการกฤษฎีกากับผู้ที่ไม่ได้ดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการ

ผลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับทศนคติของวุฒิสมาชิกสายทหารต่อพรรคการเมืองไทย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของวุฒิสมาชิกสายทหาร ที่มีส่วนราชการที่สังกัด สถานภาพการรับราชการ จำนวนครั้งที่ดำรงตำแหน่งวุฒิสมาชิก การ

ศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร และการดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการ ที่แตกต่างกันซึ่งส่วนใหญ่ยอมรับว่าพรรคการเมือง เป็นสถาบันที่จำเป็นในระบอบการปกครองระบอบประชาธิปไตย

ข้อสรุปดังกล่าว เป็นผลที่ได้มาจากการทดสอบทัศนคติของ วุฒิสมาชิกสายทหารต่อหน้าที่ของพรรคการเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่สำคัญ ๆ คือ

1.1 พรรคการเมืองในระบอบประชาธิปไตย มีพื้นฐานการสนับสนุนมาจากประชาชนอย่างแท้จริง

1.2 พรรคการเมือง เป็นองค์กรที่ช่วยให้การเมืองพัฒนาไปตามแนวทางของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

1.3 พรรคการเมือง เป็นตัวแทนผลประโยชน์ให้แก่ประชาชนทั้งประเทศ

1.4 พรรคการเมือง เป็นสถาบันที่ให้การศึกษาทางการเมืองแก่ประชาชน

1.5 พรรคการเมือง เป็นสถาบันที่สร้างผู้นำทางการเมืองให้แก่ระบบการ

เมือง

ทัศนคติของ วุฒิสมาชิกสายทหารต่อตัวแปรดังกล่าวข้างต้นมีรายละเอียดดังต่อไปนี้
 วุฒิสมาชิกสายทหารส่วนใหญ่ยอมรับในประเด็นที่เป็นตัวแปรในการทดสอบสมมุติฐานที่กล่าวมาทุกประเด็น โดยไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของ วุฒิสมาชิกสายทหารที่มีส่วนราชการที่สังกัด สถานภาพการรับราชการ จำนวนครั้งที่ดำรงตำแหน่ง วุฒิสมาชิก การศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร และการดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการที่แตกต่างกัน

2. ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทัศนคติของ วุฒิสมาชิกสายทหารที่มีส่วนราชการที่สังกัด สถานภาพการรับราชการ จำนวนครั้งที่ดำรงตำแหน่ง วุฒิสมาชิก การศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร และการดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการแตกต่างกัน ซึ่งส่วนใหญ่ยังไม่ยอมรับและยังไม่แน่ใจว่าพรรคการเมืองของไทยจะเป็นตัวแทนเรียกร้องผลประโยชน์ต่าง ๆ ให้กับประชาชนได้ แต่กลับเห็นว่าพรรคการเมืองของไทยมักจะแสวงหาผลประโยชน์ให้กับพรรคและกลุ่มที่สนับสนุนพรรคของตน

ตัวแปรที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานข้อนี้ คือ

- 2.1 พรรคการเมืองไทยก่อตั้งขึ้นโดยปราศจากพื้นฐานการสนับสนุนจากประชาชนอย่างแท้จริง
- 2.2 พรรคการเมืองไทยคำนึงถึงแต่เพียงผลประโยชน์ของพรรคและกลุ่มสนับสนุนมากกว่าผลประโยชน์ของส่วนรวม จนเป็นเหตุให้มีความแตกแยกเกิดขึ้น
- 2.3 พรรคการเมืองไทยเป็นพรรคที่ยังไม่มีอุดมการณ์อย่างแท้จริงในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน
- 2.4 ในอดีตที่ผ่านมาพรรคการเมืองไทยยังไม่สามารถพิสูจน์ให้เห็นว่ามีประโยชน์แก่ประชาชน
- 2.5 พรรคการเมืองไทยตั้งขึ้นเพื่อสนับสนุนตัวบุคคลหรือผู้นำทางการเมืองของพรรคเป็นสำคัญ

จากการรวบรวมข้อมูล พบว่าวุฒิสมาชิกสายทหารมีทัศนคติต่อประเด็นต่าง ๆ ที่กล่าวมาดังต่อไปนี้

ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของวุฒิสมาชิกสายทหารที่มีสถานภาพการรับราชการ จำนวนครั้งที่ดำรงตำแหน่งวุฒิสมาชิก และการดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการธิการในปัจจุบันที่แตกต่างกัน ซึ่งเห็นว่าพรรคการเมืองไทยจัดตั้งขึ้นโดยปราศจากพื้นฐานการสนับสนุนจากประชาชนอย่างแท้จริง เมื่อพิจารณาจากสถานภาพของวุฒิสมาชิกสายทหารที่มีส่วนราชการที่สังกัดและการศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของทัศนคติ ของวุฒิสมาชิกสายทหารที่สังกัดส่วนราชการที่ต่างกัน และมีสถานภาพการศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรที่แตกต่างกัน กล่าวคือ วุฒิสมาชิกที่สังกัดกองทัพบก มีทัศนคติที่เห็นว่า พรรคการเมืองไทยตั้งขึ้นโดยปราศจากพื้นฐานการสนับสนุนจากประชาชนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ผู้ที่สังกัดกองทัพเรือ สำหรับผู้ที่สังกัดกองทัพอากาศส่วนใหญ่มีทัศนคติไม่แน่ใจแต่ค่อนข้างไปในทางที่เห็นด้วย มีรายละเอียดคือวุฒิสมาชิกสายทหารสังกัดกองทัพบกมีทัศนคติเห็นด้วยกับประเด็นดังกล่าว ร้อยละ 78.9 ไม่แน่ใจร้อยละ 15.8 และไม่เห็นด้วยร้อยละ 5.3 ผู้ที่สังกัดกองทัพเรือมีทัศนคติเห็นด้วยร้อยละ 55.0 ไม่แน่ใจร้อยละ 15.0 และไม่เห็นด้วยร้อยละ 30.0 ส่วนผู้ที่สังกัดกองทัพอากาศมีทัศนคติ

ไม่เห็นด้วยร้อยละ 50.2 และเห็นด้วยร้อยละ 43.8 วุฒิสมาชิกสายทหารที่เคยผ่านการศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร มีทัศนคติเห็นว่าพรรคการเมืองไทยจัดตั้งขึ้นโดยปราศจากพื้นฐานการสนับสนุนจากประชาชนไปในทางที่เห็นด้วยและไม่เห็นใจคือ เห็นด้วยร้อยละ 48.5 ไม่เห็นใจร้อยละ 33.3 และไม่เห็นด้วยร้อยละ 12.2 ในขณะที่ผู้ที่ไม่เคยศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร เห็นด้วยกับประเด็นดังกล่าวถึงร้อยละ 78.0 ไม่เห็นใจร้อยละ 17.1 และไม่เห็นด้วยเพียงร้อยละ 4.9

ทัศนคติวุฒิสมาชิกสายทหารต่อพรรคการเมืองว่าคำนึงถึงแต่เพียงผลประโยชน์ของพรรคและกลุ่มที่สนับสนุนตนมากกว่าผลประโยชน์ของส่วนรวม จนเป็นเหตุให้มีการแตกแยกเกิดขึ้น พบว่าไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทัศนคติของวุฒิสมาชิกสายทหารที่มีส่วนราชการที่สังกัด สถานภาพการรับราชการ จำนวนครั้งที่ดำรงตำแหน่งวุฒิสมาชิก การศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร และการดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการที่แตกต่างกัน ซึ่งเห็นด้วยกับประเด็นนี้

ประเด็นที่เกี่ยวกับอุดมการณ์ของพรรคการเมืองไทย พบว่าไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของวุฒิสมาชิกสายทหารที่มีส่วนราชการที่สังกัด สถานภาพการรับราชการ จำนวนครั้งที่ดำรงตำแหน่งวุฒิสมาชิก การศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร และการดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการที่แตกต่างกัน ซึ่งส่วนใหญ่มีทัศนคติไม่เห็นใจในอุดมการณ์ของพรรคการเมืองของไทยในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน ส่วนกลุ่มที่มีทัศนคติที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยมีจำนวนน้อย ซึ่งใกล้เคียงกัน

ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของวุฒิสมาชิกสายทหาร ที่มีส่วนราชการที่สังกัด สถานภาพการรับราชการ จำนวนครั้งที่ดำรงตำแหน่งวุฒิสมาชิก การศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร และการดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการที่แตกต่างกัน ซึ่งเห็นว่าพรรคการเมืองไทย ยังไม่สามารถพิสูจน์ให้เห็นว่ามีประโยชน์แก่ประชาชนในอดีตที่ผ่านมา

ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของวุฒิสมาชิกสายทหาร ที่มีส่วนราชการที่สังกัด สถานภาพการรับราชการ จำนวนครั้งที่ดำรงตำแหน่งวุฒิสมาชิก และการดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการที่แตกต่างกัน ซึ่งเห็นว่าพรรคการเมืองไทยตั้งขึ้นเพื่อสนับสนุนตัวบุคคลหรือผู้นำของพรรคเป็นสำคัญ

มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างผู้ที่เคยศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรกับผู้ที่ไม่เคยศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ในประเด็นนี้ คือผู้ที่ไม่เคยศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร เห็นว่าพรรคการเมืองไทยตั้งขึ้นเพื่อสนับสนุนตัวบุคคล หรือผู้นำของพรรคการเมืองเป็นสำคัญ ในระดับที่สูงมาก คือเห็นด้วยร้อยละ 95.1 ไม่น่าใจร้อยละ 4.9 โดยไม่มีผู้ไม่เห็นด้วย ส่วนผู้ที่เคยศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรมีทัศนคติเห็นด้วยกับประเด็นดังกล่าวร้อยละ 75.38 ไม่น่าใจร้อยละ 21.2 และไม่เห็นด้วยร้อยละ 3.0

3. ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของวุฒิสมาชิกสายทหารที่มีส่วนราชการที่สังกัด สถานภาพการรับราชการ และการดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการที่แตกต่างกันซึ่งยังไม่ยอมรับบทบาทและพฤติกรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพราะเห็นว่าเป็นผู้ที่ขาดอุดมการณ์และระเบียบวินัย การศึกษาและประสบการณ์ไม่สนับสนุนให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแสดงบทบาทในรัฐสภาโดยลำพัง

มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของวุฒิสมาชิกสายทหารที่มีจำนวนครั้งของการที่ดำรงตำแหน่งที่ต่างกัน และการศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรที่ต่างกัน กล่าวคือ ผู้ที่ดำรงตำแหน่งวุฒิสมาชิก 1 ครั้ง มีทัศนคติที่ไม่ยอมรับบทบาทและพฤติกรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เนื่องจากขาดอุดมการณ์ ระเบียบวินัย การศึกษาและประสบการณ์ทางการเมือง จึงยังไม่สนับสนุนให้แสดงบทบาทโดยลำพังทางรัฐสภา ส่วนผู้ที่ดำรงตำแหน่งวุฒิสมาชิกมากกว่า 1 ครั้ง มีทัศนคติไม่แน่ใจ แต่ค่อนข้างเห็นด้วยกับประเด็นดังกล่าว ผู้ที่ไม่เคยศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรส่วนใหญ่มีทัศนคติไม่ยอมรับบทบาทและพฤติกรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในประเด็นดังกล่าว ในขณะที่ผู้ที่เคยศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรมีทัศนคติไม่แน่ใจค่อนข้างไปในทางที่ไม่ยอมรับกับบทบาทและพฤติกรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในประเด็นดังกล่าวใกล้เคียงกัน

สำหรับประเด็นที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐานดังกล่าว คือ

- 3.1 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขาดอุดมการณ์และความมีระเบียบวินัย จึงยังไม่สนับสนุนให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแสดงบทบาททางการเมืองโดยลำพัง
- 3.2 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขาดประสบการณ์ทางการเมืองและความรู้ความสามารถ
- 3.3 การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ผ่านมา มีการใช้เงิน ชื้อคะแนนเสียงกันมาก ทำให้ระบบตัวแทนของประชาชนมีปัญหา

ผลจากการสำรวจทัศนคติตามประเด็นต่าง ๆ ที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐานมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของวุฒิสมาชิกสายทหาร ที่มีส่วนราชการที่สังกัด สถานภาพการรับราชการ และการดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการที่แตกต่างกัน ซึ่งมีทัศนคติเห็นว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ที่ขาดอุดมการณ์ ความมีระเบียบวินัย จึงยังไม่สนับสนุนให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแสดงบทบาททางการเมืองโดยลำพัง

พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของวุฒิสมาชิกสายทหารที่มีจำนวนครั้งของการดำรงตำแหน่งวุฒิสมาชิกต่างกัน และการศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรที่ต่างกัน กล่าวคือ ผู้ที่ดำรงตำแหน่งวุฒิสมาชิกเพียง 1 ครั้ง ส่วนใหญ่มีทัศนคติเห็นด้วยว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้ที่ขาดอุดมการณ์และความมีระเบียบวินัย จึงยังไม่สนับสนุนให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแสดงบทบาททางการเมืองโดยลำพัง ส่วนผู้ที่ดำรงตำแหน่งวุฒิสมาชิกมากกว่า 1 ครั้ง ส่วนใหญ่มีทัศนคติไม่แน่ใจต่อประเด็นดังกล่าวเป็นส่วนใหญ่ และผู้ที่มีทัศนคติไม่เห็นด้วยและเห็นด้วยในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน ผู้ที่เคยศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร มีทัศนคติที่เห็นด้วย ไม่แน่ใจและไม่เห็นด้วย ในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน ส่วนผู้ที่ไม่เคยศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรมีทัศนคติในทางที่เห็นว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ที่ขาดอุดมการณ์ ความมีระเบียบวินัยจึงยังไม่สนับสนุนให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแสดงบทบาททางการเมืองโดยลำพัง

ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของวุฒิสมาชิกสายทหาร ที่มีส่วนราชการที่สังกัด สถานภาพการรับราชการ การศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร และการดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการในปัจจุบัน ที่แตกต่างกัน ซึ่งมีทัศนคติเห็นว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขาดประสบการณ์ทางการเมืองและความรู้ความสามารถ

มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของวุฒิสมาชิกสายทหารระหว่างผู้ที่ดำรงตำแหน่งวุฒิสมาชิก 1 ครั้งกับมากกว่า 1 ครั้ง กล่าวคือผู้ที่ดำรงตำแหน่งวุฒิสมาชิก 1 ครั้ง มีทัศนคติเห็นว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขาดความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ทางการเมืองมากกว่าผู้ที่ดำรงตำแหน่งวุฒิสมาชิกมากกว่า 1 ครั้ง

มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของวุฒิสมาชิกสายทหารของผู้ที่สังกัดส่วนราชการที่แตกต่างกัน ซึ่งมีทัศนคติเห็นว่า การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีการใช้เงินซื้อคะแนนเสียงกันมาก ทำให้ระบบตัวแทนของประชาชนมีปัญหา กล่าวคือ ผู้ที่สังกัดกองทัพอากาศมีทัศนคติต่อประเด็นดังกล่าวสูงสุด รองลงมาได้แก่ผู้ที่สังกัดกองทัพบก และผู้ที่สังกัดกองทัพเรือเห็นด้วยน้อยที่สุด

ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของวุฒิสมาชิกสายทหารของผู้ที่มีสถานภาพการรับราชการ จำนวนครั้งที่ดำรงตำแหน่งวุฒิสมาชิกการศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร และการดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการที่ต่างกัน ซึ่งมีทัศนคติเห็นว่า การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ผ่านมามีการใช้เงินในการซื้อคะแนนเสียง จนทำให้ระบบตัวแทนของประชาชนมีปัญหา

4. ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของวุฒิสมาชิกสายทหารที่มีส่วนราชการที่สังกัด สถานภาพการรับราชการ จำนวนครั้งที่ดำรงตำแหน่งวุฒิสมาชิก การศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร และการดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการที่แตกต่างกัน ซึ่งมีทัศนคติเห็นด้วยที่จะสนับสนุนให้สถาบันทหารเข้าแทรกแซงทางการเมือง เมื่อเกิดภาวะขัดแย้งขึ้นในพรรคการเมืองหรือระหว่างพรรคการเมือง ซึ่งกระทบกระเทือนถึงเสถียรภาพของรัฐบาลและความมั่นคงของชาติ

ประเด็นที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้เป็นข้อทดสอบสมมุติฐานมีดังต่อไปนี้

- 4.1 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขัดแย้ง แย่งชิงผลประโยชน์กัน ทำให้เกิดความวุ่นวายแก่ระบบการเมือง
- 4.2 วุฒิสมาชิกสายทหารยังไม่ยอมให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีอำนาจในรัฐสภาแต่เพียงฝ่ายเดียวโดยลำพัง เพราะยังไม่ไว้วางใจสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- 4.3 ทหารจำเป็นต้องเข้าแทรกแซงทางการเมือง เมื่อมีผลกระทบต่อเสถียรภาพของรัฐบาล
- 4.4 ความจำเป็นที่จะต้องมิวฒิสภาในรัฐสภา
- 4.5 ความสำคัญของสถาบันทหารกับความมั่นคงของชาติ

ทัศนคติของวุฒิสมาชิกสายทหารต่อตัวแปรที่กำหนดขึ้นมา เพื่อเป็นการทดสอบสมมุติฐานดังกล่าวข้างต้น เมื่อพิจารณาจากการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วมีผลดังต่อไปนี้

ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของวุฒิสมาชิกสายทหารที่มีส่วนราชการที่สังกัด สถานภาพการรับราชการ จำนวนครั้งที่ดำรงตำแหน่งวุฒิสมาชิก การศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร และการดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการที่แตกต่างกัน ซึ่งมีทัศนคติเห็นด้วยว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีการขัดแย้งแย่งชิงผลประโยชน์กัน ทำให้เกิดความวุ่นวายแก่ระบบการเมือง

ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของวุฒิสมาชิกสายทหารที่มีต่อส่วนราชการที่สังกัด สถานภาพการรับราชการ จำนวนครั้งที่ดำรงตำแหน่งวุฒิสมาชิก การศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร และการดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการที่แตกต่างกัน ซึ่งมีทัศนคติเห็นว่า ยังไม่ควรที่จะให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีอำนาจอยู่ในรัฐสภาแต่เพียงฝ่ายเดียวโดยลำพัง เพราะยังไม่ไว้วางใจสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของวุฒิสมาชิกสายทหารที่มีส่วนราชการที่สังกัด สถานภาพการรับราชการ จำนวนครั้งของการดำรงตำแหน่งวุฒิสมาชิก การ

ดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการที่แตกต่างกัน ซึ่งมีทัศนคติต่อการเข้าแทรกแซงทางการเมือง เมื่อมีผลกระทบต่อเสถียรภาพของรัฐบาลในแง่มุมที่แตกต่างกันดังจะกล่าวต่อไป

พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างทัศนคติของวุฒิสมาชิกสายทหารที่เคยศึกษาและไม่เคยศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร กล่าวคือ ผู้ที่เคยศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร จะมีทัศนคติไม่เห็นด้วยกับการแทรกแซงทางการเมืองของทหารเมื่อมีผลกระทบต่อเสถียรภาพของรัฐบาลเป็นส่วนใหญ่ ส่วนผู้ที่ไม่เคยศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร จะมีทัศนคติที่สนับสนุนให้ทหารเข้าแทรกแซงทางการเมืองเมื่อมีผลกระทบต่อเสถียรภาพของรัฐบาล

ทัศนคติของวุฒิสมาชิกต่อการแทรกแซงทางการเมืองของทหาร เมื่อมีผลกระทบต่อเสถียรภาพของรัฐบาล มีประเด็นที่น่าสนใจ คือ

วุฒิสมาชิกที่สังกัดกองทัพบกและกองทัพเรือ มีจำนวนของผู้ที่มีทัศนคติสนับสนุนกับไม่สนับสนุนให้ทหารเข้าแทรกแซงทางการเมืองในจำนวนที่เท่า ๆ กัน มีส่วนน้อยที่ไม่แน่ใจสำหรับทหารอากาศ ส่วนใหญ่มีทัศนคติต่อการแทรกแซงทางการเมืองนี้ไปในทางไม่แน่ใจค่อนข้างไปทางไม่สนับสนุนให้มีการแทรกแซงทางการเมือง

วุฒิสมาชิกสายทหารที่อยู่ในประจำการ มีทัศนคติต่อการแทรกแซงทางการเมืองของทหาร เมื่อมีผลกระทบต่อเสถียรภาพของรัฐบาลไปในทางไม่แน่ใจค่อนข้างไปทางสนับสนุนให้เข้าแทรกแซง ส่วนวุฒิสมาชิกสายทหารที่อยู่นอกประจำการส่วนใหญ่มีทัศนคติไม่สนับสนุนให้ทหารเข้าแทรกแซงทางการเมือง เมื่อมีผลกระทบต่อเสถียรภาพของรัฐบาล

ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของวุฒิสมาชิกสายทหาร ที่มีส่วนราชการที่สังกัด สถานภาพการรับราชการ จำนวนครั้งที่ดำรงตำแหน่งวุฒิสมาชิก การศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรและการดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการที่แตกต่างกัน ซึ่งมีทัศนคติว่าปัจจุบันยังจำเป็นต้องมีวุฒิสมาชิกในรัฐสภา

ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของวุฒิสมาชิก ที่มีส่วนราชการที่สังกัด สถานภาพการรับราชการ จำนวนครั้งที่ดำรงตำแหน่งวุฒิสมาชิก การศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร และการดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการที่แตกต่างกัน ซึ่งเห็นว่าสถาบันทหารเป็นสถาบันที่มีความสำคัญในการแก้ไขปัญหาทางการเมือง

กล่าวโดยสรุป วุฒิสมาชิกสายทหารมีทัศนคติต่อพรรคการเมืองดังต่อไปนี้

วุฒิสมาชิกสายทหารส่วนใหญ่ยอมรับว่าพรรคการเมืองเป็นสถาบันที่จำเป็นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย

วุฒิสมาชิกสายทหารส่วนใหญ่ยังไม่แน่ใจและไม่ยอมรับว่าพรรคการเมืองของไทยจะเป็นตัวแทนเรียกร้องผลประโยชน์ต่าง ๆ ให้กับประชาชน แต่กลับเห็นว่าพรรคการเมืองไทยมักจะแสวงหาผลประโยชน์ให้กับพรรคและกลุ่มที่สนับสนุนพรรคของตน

วุฒิสมาชิกสายทหารส่วนใหญ่ยังไม่ยอมรับเกี่ยวกับบทบาทและพฤติกรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปัจจุบัน เพราะเห็นว่าเป็นผู้ที่ขาดอุดมการณ์ การศึกษา และประสบการณ์ทางการเมือง จึงยังไม่สนับสนุนให้แสดงบทบาททางการเมืองในรัฐสภาโดยลำพังแต่เพียงฝ่ายเดียว

วุฒิสมาชิกสายทหารส่วนใหญ่สนับสนุนให้ทหารเข้าแทรกแซงทางการเมือง ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความมีเสถียรภาพแก่รัฐบาล

ทัศนคติของวุฒิสมาชิกสายทหารที่เกิดขึ้นดังกล่าว เกิดขึ้นจากการเรียนรู้การมีประสบการณ์ที่วุฒิสมาชิกสายทหารเคยได้รับจากการที่ได้เคยติดต่อสัมพันธ์กับบรรดาพรรคการเมืองต่าง ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม ทางตรงได้แก่ การมีสัมพันธกับพรรคการเมืองในทางรัฐสภาโดยตรงในเรื่องต่าง ๆ ส่วนทางอ้อม ได้แก่ การที่วุฒิสมาชิกสายทหารได้รับฟังความคิดเห็นจากประชาชน ผ่านสื่อมวลชนกลุ่มต่าง ๆ ทั้งพฤติกรรมของพรรคการเมืองที่แสดงออกมา หรือการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับพรรคการเมืองในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งทำให้วุฒิสมาชิกสายทหารมีทัศนคติดังกล่าว

ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาวิจัยที่ได้จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ พบว่า สถาบันพรรคการเมือง ยังมีจุดอ่อนอยู่อย่างมากตามแนวความคิดของวุฒิสมาชิกสายทหาร ซึ่งถือว่าเป็นชนชั้นนำทางการเมืองที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมืองการปกครองไปในแนวทางที่ควรจะต้องรับฟังจึงขอเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสมาชิกสายทหารควรรหาโอกาสที่จะได้พบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันเป็นส่วนตัว และเป็นการเสริมสร้างสัมพันธภาพอันดีโดยพยายามหาแนวทางในการพัฒนาระบบประชาธิปไตยร่วมกันว่าควรจะเป็นไปในแนวทางใด ด้วยความเห็นพ้องต้องกันของทั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสมาชิกสายทหาร เนื่องจากผลของการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการวิจัยในครั้งนี้พบว่า ผู้ที่ดำรงตำแหน่งวุฒิสมาชิกมากกว่า 1 ครั้ง มีทัศนคติยอมรับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในแง่อุดมการณ์ การศึกษา ระเบียบวินัย และประสิทธิภาพทางการเมืองได้มากกว่าผู้ที่ดำรงตำแหน่งวุฒิสมาชิกเป็นครั้งแรก ซึ่งอาจจะเนื่องมาจากการที่วุฒิสมาชิกสายทหารที่ดำรงตำแหน่งวุฒิสมาชิกมากกว่า 1 ครั้ง ได้มีประสบการณ์ความสัมพันธ์เป็นส่วนตัวกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีความเข้าใจกันมากขึ้น จึงเกิดทัศนคติในทิศทางดังกล่าว

การพัฒนาระบบประชาธิปไตยตามแนวความคิดของทั้งวุฒิสมาชิกสายทหาร และของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันนี้ไม่จำเป็นต้องเป็นแบบประเทศทางตะวันตกเสมอไป เพราะการปกครองของแต่ละประเทศย่อมจะต้องแตกต่างกันไปในรายละเอียด พื้นฐานทางสังคม เศรษฐกิจและการเมือง หลักสำคัญอยู่ที่ว่าจะทำอย่างไรให้ประชาชนของประเทศมีการกันคือยุติ ระบบการเมืองสามารถแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพก็เป็นระบบของการปกครองประเทศที่พึงปรารถนา

2. พรรคการเมืองของไทยควรมีการพัฒนาให้เป็นพรรคการเมืองตามความหมายของพรรคการเมืองในระบบประชาธิปไตยในระบบสากล กล่าวคือ

2.1 พยายามแสวงหาความสนับสนุนจากประชาชนให้ได้มากที่สุด โดยการขยายสาขาพรรคการเมืองออกไป เพื่อเป็นการฝึกอบรมผู้นำทางการเมืองของชาติ และสรรหาฝึกอบรมคนในท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในทางการเมือง

2.2 พรรคการเมืองต้องสร้างผู้นำทางการเมืองของพรรคการเมืองขึ้นมาเอง มิใช่ให้นำเอานายทุนหรือผู้ที่เกษียณอายุราชการเข้ามาเป็นหัวหน้าพรรคการเมือง หรือปล่อยให้ผู้นำทางทหารเข้ามาเป็นผู้นำทางการเมือง เพื่อทำให้ผู้นำทางการเมืองที่มาจากพรรคการเมืองเข้าใจวัฒนธรรมทางการเมืองว่าควรประพฤติปฏิบัติเช่นไร ในเรื่องใด

2.3 พรรคการเมืองควรที่จะปรับปรุงให้เป็นพรรคที่มีอุดมการณ์ มิใช่คำนึงถึงแต่เพียงผลประโยชน์ของพรรคมากกว่าอุดมการณ์ เพราะพรรคการเมืองที่พบเห็นอยู่ในปัจจุบัน เป็นพรรคการเมืองที่เห็นแก่ผลประโยชน์สำคัญกว่าอุดมการณ์ทางการเมือง เช่น พรรคการเมืองบางพรรค ยอมเสียอุดมการณ์ เพียงเพื่อที่จะให้ได้เป็นรัฐบาล เป็นต้น

3. ควรพัฒนาคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งสังกัดอยู่ในพรรคการเมืองต่าง ๆ ให้เป็นผู้ที่มีอุดมการณ์ มีวินัย ยึดถือหลักการ ไม่ยึดถือตัวบุคคล ไม่เห็นแก่เงิน จนเป็นเหตุให้เกิดผลเสียหายแก่การปกครองในระบอบประชาธิปไตย

4. ตัววุฒิสมาชิกที่เป็นทหารเอง ควรมีความอดกลั้นที่จะไม่ใช้กำลังทหารเข้าแทรกแซงทางการเมืองตราบเท่าที่พรรคการเมืองยังปฏิบัติตามกติกาทางการเมือง และทำใจให้กว้าง พร้อมทั้งจะยอมรับการปฏิบัติหน้าที่ของพรรคการเมืองที่ถูกต้องตามหลักการของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย แม้ว่าจะกระทบกระทั่งอันต่อผลประโยชน์ของตนก็ตาม

การที่จะทำการขจัดคณะทหารออกจากอำนาจทางการเมืองโดยเด็ดขาดนั้น เป็นสิ่งที่เป็นไปได้ในระบบการเมืองไทย เนื่องจากสถาบันทางการเมืองเกิดขึ้นช้ากว่าและมีทรัพยากรทางการเมืองที่ด้อยกว่าสถาบันทหาร การที่พลเรือนจะสามารถบังคับบัญชาทหารได้นั้น จะต้องเป็นไปอย่างค่อยเป็นค่อยไปภายใต้กรรมวิธีที่ปราณีต แน่นแฟ้น จนกระทั่งถึงขั้นที่ทหารยอมรับการควบคุมแน่นอนยิ่งขึ้น การยอมรับเช่นนี้จะเกิดได้ก็ต่อเมื่อสถาบันพรรคการเมืองได้รับการพัฒนาทางการเมืองจนถึงขีดหนึ่ง ซึ่งประชาชนให้การสนับสนุนอย่างกว้างขวางแล้วเท่านั้น.